Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2022-03-16

RS 2020-0945

Regionstyrelsen

Motion 2020:69 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Talla Alkurdi m.fl. (S) har väckt en motion i regionfullmäktige, i vilken det föreslås att högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel återinförs och att det skapas ett digitaliserat högkostnadsskydd.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2020:69 av Talla Alkurdi m.fl. (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

Motionärerna föreslår att högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel ska återinföras och att det ska vara digitaliserat. När e-frikortet infördes gjordes det på nationell nivå. Endast ett fåtal regioner har högkostnadsskydd för hjälpmedel och ungefär 700 personer i Region Stockholm når upp till den tidigare frikortsnivån.

För att ta fram den faktiska kostnaden för att skapa ett digitalt högkostnadsskydd för hjälpmedel krävs tid och resurser. Det är många parametrar som spelar in för att ett sådant system ska vara tillgängligt för alla hjälpmedelsanvändare. Det behöver till exempel automatiskt hämta uppgifter från olika beställningssystem, kassasystem och faktureringssystem som hanterar egenavgifterna idag. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade i maj 2021 om en översyn av bland annat effekterna av avskaffandet av högkostnadsskyddet. På grund av pandemin kunde arbetet inte påbörjas i tid, men en översyn pågår nu inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Regionrådsberedningen delar regionledningskontoret bedömning att det inte är ekonomiskt försvarbart att vidare utreda kostnaden för att införa ett

digitalt högkostnadsskydd utifrån beräkningarna att så få individer skulle beröras av ett digitalt högkostnadsskydd.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Motion 2020:69 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel
3. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen yttrande 25 maj 2021

Irene Svenonius Anna Starbrink

Regionledningskontoret
Anna Persdotter

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-02-28

RS 2020-0945

Regionstyrelsen

Motion 2020:69 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2020:69 av Talla Allkurdi m.fl. (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Talla Alkurdi m.fl. (S) har väckt en motion i regionfullmäktige, i vilken det föreslås att högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel återinförs och att det skapas ett digitaliserat högkostnadsskydd.

Hälso-och sjukvårdsnämndens beräkningar visar att om Region Stockholm inför ett digitalt högkostnadsskydd skulle det innebära att cirka 600 personer skulle få en minskad årlig kostnad med ungefär 200-400 kronor. Cirka 100 personer skulle få en minskad kostnad med cirka 900 kronor per år. Ett fåtal personer skulle få en minskad kostnad på mer än 900 kronor per år och då främst på grund av dubbelförskrivningar, det vill säga om de förskrivs mer än ett hjälpmedel. De personer som har varaktiga hjälpmedelsbehov är avgiftsbefriade och det krävs flera föreskrivna hjälpmedel per person för att uppnå ett högkostnadsskydd enligt motionärernas förslag.

Regionledningskontoret bedömer att det inte är ekonomiskt försvarbart att vidare utreda kostnaden för införa ett digitalt högkostnadsskydd då det berör få individer och anser att motionen därmed ska anses besvarad.

Bakgrund
Talla Alkurdi m.fl. (S) har väckt en motion i regionfullmäktige, i vilken det föreslås att högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel återinförs. I motionen påtalas att det fanns brister med det tidigare högkostnadsskyddet då det inte var digitaliserat, vilket innebar svårigheter för såväl den enskilde att nyttja stödet som för regionen att följa upp användandet. Motionärerna menar att då avskaffandet av högkostnadsskyddet gjordes i samband med införandet av nya egenavgifter påverkas framförallt de med störst behov av hjälpmedel. Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Då e-frikort för sjukvård infördes gjordes det på nationell nivå. Högkostnadsskyddet för hjälpmedel ingick inte då endast ett fåtal av Sveriges regioner har högkostnadsskydd för hjälpmedel.

I Region Stockholm kan vid tillfälliga behov, till exempel efter en operation eller vid en fraktur, ett hjälpmedel korttidsförskrivas mot en avgift. Personer med varaktiga funktionsnedsättningar är befriade från korttidsförskrivningsavgiften om de kortvarigt behöver ett annat hjälpmedel. De personer som har varaktiga hjälpmedelsbehov är avgiftsbefriade. Det tidigare högkostnadsskyddet inom Region Stockholm gällde inte vid avgifter för ortopedtekniska skor eller vid avgifter för egenvård; näring, kompression, förband och sjukvårdsartiklar.

Enligt hälso- och sjukvårdsnämndens beräkningar hade cirka 72 000 vuxna personer ett eller flera så kallade hyrhjälpmedel förskrivet via hjälpmedelscentralen per sista december 2020. För att komma upp i frikortsnivån om 2 000 kronor, behöver en egenavgift erläggas för två till tre hjälpmedel, beroende på hjälpmedelstyp. Ungefär 700 personer kommer upp i frikortsnivån på 2 000 kronor eller mer, för en 12-månadersperiod.

Hälso-och sjukvårdsnämndens beräkningar visar att om Region Stockholm inför ett digitalt högkostnadsskydd skulle det innebära att cirka 600 personer, som betalar egenavgifter för hjälpmedel och som kommer upp till frikortsnivån, skulle få en minskad årlig kostnad med ungefär 200-400 kronor. Cirka 100 personer skulle få en minskad kostnad med cirka 900 kronor per år. Ett fåtal personer skulle få en minskad kostnad på mer än 900 kronor per år och då främst på grund av dubbelförskrivningar, det vill säga om de förskrivs mer än ett hjälpmedel för en person.

I hälso- och sjukvårdsnämndens beräkning ingår inte personer med hörapparater. De betalar en egenavgift vid förskrivningstillfället, då ny

förskrivning oftast sker vart fjärde till femte år. Knappt 500 personer som fått hörapparat förskriven hade ytterligare minst ett hjälpmedel som genererar en egenavgift. För att komma upp i frikortsnivå på 2 000 kronor behövs ytterligare minst två hjälpmedel utöver hörapparaten.

Regionledningskontoret bedömer att det inte är ekonomiskt försvarbart att vidare utreda kostnaden för att införa ett digitalt högkostnadsskydd då det enbart berör 700 individer som skulle kunna omfattas av det digitala högkostnadsskyddet och att motionen därmed kan anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Motion 2020:69 av Talla Alkurdi m.fl. (S) om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel
2. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen yttrande 25 maj 2021

Beslutsexpediering

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-02-28

Region Stockholm

Regionfullmäktige

MOTION

2020-12-08

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Återinför högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel

Bestick, ätpinnar och sugrör. Bärstolar. Stöd att luta sig mot. Det är några av de hjälpmedel som överfördes till egenansvar under hösten 2020. I samband med regionfullmäktige valde det moderatledda styret även att avskaffa högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel samt införa nya egenavgifter. Vi socialdemokrater vänder oss mot en utveckling där barnfamiljer ska betala för bristande kostnadskontroll från Moderaterna. Det rör sig om oerhört små kostnader för regionen, som kan ha stor inverkan på den enskildes ekonomi.

Ett avskaffande av högkostnadsskyddet inom hjälpmedel slår mot de med allra störst behov och gjordes även utifrån ett bristande underlag kring nyttjandegrad och vad ett borttagande kan få för följdeffekter. Att dessutom införa egenavgifter samtidigt som skyddet avskaffas är att ge en dubbelstöt till stockholmare med behov av hjälpmedel.

Region Stockholm står inför stora ekonomiska utmaningar. Ekonomin har under de senaste åren räddats av ökade statsbidrag, skatteintäkter och försenade investeringsobjekt. Vi ser mycket allvarligt på majoritetens val att prioritera nedskärningar i stöd för bland de allra mest utsatta stockholmarna framför att ta kontroll över vårdmarknadernas kostnadsutveckling. De svagaste tvingas betala för ett moderatlett misslyckande.

Samtidigt fanns det brister med det tidigare högkostnadsskyddet. Systemet var inte digitaliserat, vilket innebar svårigheter för såväl den enskilde att nyttja stödet som för regionen att följa upp användandet. Ett högkostnadsskydd som inte används är inte ett bra skydd, därför måste ett nytt system givetvis vara digitaliserat och lättillgängligt.

Med anledning av detta föreslår Socialdemokraterna regionfullmäktige besluta

Att ett nytt högkostnadsskydd för tekniska hjälpmedel införs

Talla Alkurdi (S)

Petra Larsson (S)

Lars Bryntesson (S)

Daniel Carlstedt (S)

Ing-Marie Elfström (S)

Hanna Stymne-Bratt (S)

§ 174
Yttrande över motion 2020:69 av Talla Alkurdi (S), med flera om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel

HSN 2021-0097

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen Återinför högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel. I motionen föreslår Talla Alkurdi (S), med flera att högkostnadsskyddet för hjälpmedel återinförs och att ett nytt digitaliserat och lättillgängligt högkostnadsskydd skapas.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2020:69 av Talla Alkurdi (S) med flera
Protokollsutdrag seniorvårdsberedningen 2021-05-19 § 33

Yrkande

1. Ordförande Anna Starbrink (L) yrkar bifall till seniorvårdsberedningens förslag.
2. Talla Alkurdi (S) yrkar bifall till motionen.
3. Gabriel Kroon (SD) yrkar bifall till eget förslag till tilläggsbeslut (bilaga).

Propositionsordning

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer först proposition på eget yrkande och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer därefter proposition på Socialdemokraternas yrkande och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden avslår det.

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer slutligen proposition på Sverigedemokraternas tilläggsyrkande och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden avslår det.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2020:69 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Reservation

Talla Alkurdi (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Gabriel Kroon (SD) reserverar sig mot beslutet att avslå tilläggsyrkandet.

Paragrafen är justerad

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT
2021-05-25 HSN 2021-0097

Hälso-och sjukvårdsnämnden
32

Bilaga § 174 HSN 210525

Yttrande över motion 2020:69 av Talla Alkurdi (S), med flera om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel

Sverigedemokraterna motsatte sig beslutet att avveckla högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel. Det är uppenbart att detta slår hårdast mot de multifunktionssnedsatta individerna med största behov. Detta är redan en ekonomiskt utsatt grupp, vilket innebär att en minskad inkomst om 900 kronor kan leda till en stor privatekonomisk katastrof.

Samtidigt är det ett faktum att de dyra administrativa systemen innebär att det inte är ekonomiskt försvarbart för Region Stockholm att genomföra den av motionärerna efterfrågade insatsen. Vi accepterar den motiveringen till varför högkostnadsskyddet inte kan återinföras. Däremot behöver hälso-och sjukvårdsförvaltningen på något sätt kompensera de individer som drabbas ett slopat högkostnadsskydd.

Vi vill därför ge hälso-och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda alternativa modeller för att minska den privatekonomiska påverkan på de drabbade individerna.

Sverigedemokraterna föreslår hälso-och sjukvårdsnämnden besluta:

1. Hälso-och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att utreda alternativa tillvägagångsätt för att privatekonomiskt kompensera de individerna som får en försämrad ekonomi till följd av det borttagna högkostnadsskyddet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Rehabilitering-Habilitering-Försäkringsmedicin...
Anna Breuer

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-03-23

HSN 2021-0097

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2020:69 av Talla Alkurdi (S), med flera om att återinföra högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel

Ärendebeskrivning
Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen Återinför högkostnadsskyddet för tekniska hjälpmedel. I motionen föreslår Talla Alkurdi (S), med flera att högkostnadsskyddet för hjälpmedel återinförs och att ett nytt digitaliserat och lättillgängligt högkostnadsskydd skapas.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2020:69 av Talla Alkurdi (S) med flera

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i seniorvårdsberedningen.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2020:69 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I motionen föreslås att ett nytt högkostnadsskydd för tekniska hjälpmedel införs. Talla Alkurdi m.fl. (S) påtalar att det fanns brister med det tidigare högkostnadsskydd då det inte var digitaliserat, vilket innebar svårigheter för såväl den enskilde att nyttja stödet som för regionen att följa upp användandet. Man menar att då avskaffandet av högkostnadsskyddet gjordes i samband med införandet av nya egenavgifter påverkas framförallt de med störst behov av hjälpmedel. I motionen föreslås att ett nytt

högkostnadsskydd för hjälpmedel återinförs som ska vara digitaliserat och lättillgängligt.

År 2015 genomfördes ett projekt om att göra alla högkostnadsskydd inom dåvarande Stockholms läns landsting (SLL) digitala, ”Program för framtidens betalningar”, HSN 1501-0066. I förarbetet ingick även högkostnadsskyddet för hjälpmedel.

- *att införa en samlad betalningshantering för alla patientavgifter (det vill säga även hjälpmedel och sjukresor)*

När e-frikort för sjukvård infördes i slutet av 2015 till början av 2016 gjordes det på nationell nivå och högkostnadsskyddet för hjälpmedel togs inte med. Att inte högkostnadsskyddet för hjälpmedel inkluderades torde bero på att endast ett fåtal regioner har högkostnadsskydd för hjälpmedel och att det därför inte var möjligt att införa det i ett nationellt system.

Överväganden
I Region Stockholms tidigare högkostnadsskydd för hjälpmedel ingick månadsavgifter för CPAP och TENS-apparatur, förskrivningsavgift för hörapparat, avgifter vid korttidsförskrivningar samt årskostnad för glasögon/linser vid afaki.

Vid tillfälliga behov, till exempel efter en operation eller vid en fraktur, kan ett hjälpmedel korttidsförskrivas mot en avgift. Personer med varaktiga funktionsnedsättningar är befriade från denna korttidsförskrivningsavgift om de för ett kortvarigt behov behöver ett annat hjälpmedel. Det gäller avgifter för ”Enkla bashjälpmedel – vid tillfälligt behov” och ”Hyra av övriga hjälpmedel vid tillfälligt behov, max sex månader”, rad 1 och rad 2 i tabell 1. De personer som har varaktiga hjälpmedelsbehov är avgiftsbefriade. Det tidigare högkostnadsskyddet gällde inte vid avgifter för ortopedtekniska skor eller vid avgifter för egenvård; näring, kompression, förband och sjukvårdsartiklar. Se tabell 1.

Den sista december 2020 hade cirka 72 000 vuxna personer ett eller flera så kallade hyrhjälpmedel förskrivet via hjälpmedelscentralen. Ungefär 34 500 av dessa personer hade CPAP, TENS, arm- och benträngare och/eller elrullstol förskriven. För att komma upp i den tidigare frikortsnivån om 2 000 kronor, behöver man betala egenavgift för 2-3 hjälpmedel, beroende på hjälpmedelstyp. Cirka 900 hjälpmedelsanvändare har fler än ett (1) av dessa avgiftsbelagda hjälpmedel. Ungefär 700 personer, som hade CPAP, TENS, arm- och benträngare och/eller elrullstol vid årsskiftet, kommer upp i frikortsnivån på 2 000 kronor eller mer, för en 12-månadersperiod.

I denna beräkning ingår inte personer med hörapparater, som betalar en egenavgift vid förskrivningstillfället, då ny förskrivning oftast sker vart fjärde-femte år. Knappt 500 personer som fått hörapparat förskriven hade ytterligare minst ett hjälpmedel som genererar en egenavgift. För att komma upp i frikortsnivå på 2 000 kronor behövs ytterligare minst två hjälpmedel utöver hörapparaten.

Egenavgift för glasögon och linser för afaki ingår inte i denna beräkning, det berör drygt 90 personer.

Tabell 1. Egenavgifter 2021:

Enkla bashjälpmedel – vid tillfälligt behov	100 kr/hjälpmedel per 3 mån	Ingick i det tidigare högkostnadsskyddet
Hyra av övriga hjälpmedel vid tillfälligt behov, max sex månader	250 kr – 1 000 kr per månad	Ingick i det tidigare högkostnadsskyddet
Hörapparat. Barn undantagna avgiften	600 kr per förskrivning	Ingick i det tidigare högkostnadsskyddet
TENS-apparatur. Barn undantagna avgiften	100 kr per månad i max 6 månader	Ingick i det tidigare högkostnadsskyddet
CPAP/Bilevelutrustning. Barn undantagna avgiften	100 kr per månad	Ingick i det tidigare högkostnadsskyddet
Ortopediska skor	500 kr per par för barn 1 000 kr per par för vuxna	
Ortopediska skoinlägg, prefabricerade. Barn undantagna avgiften	300 kr per par	
Ortopediska skoinlägg, specialanpassade. Barn undantagna avgiften	600 kr per par	
Elrullstol. Barn undantagna avgiften	500 kr per år	
Arm- och benträna re. Barn undantagna avgiften	100 kr per månad	
Kontaktlinser och glasögon för afaki. Vuxna och barn över 8 år.	1 000 kr per kalenderår	Ingick i det tidigare högkostnadsskyddet

Ekonomiska konsekvenser
Att ta fram den faktiska kostnaden för att skapa ett digitalt högkostnadsskydd för hjälpmedel kräver tid och resurser. Det behöver utredas vilka systemkrav och systemstöd som behövs för att göra högkostnadsskyddet tillgängligt för alla hjälpmedelsanvändare. För att det

ska vara tillgängligt behöver systemet automatiskt hämta uppgifter från olika beställningssystem, kassasystem och faktureringssystem som hanterar egenavgifterna idag.

Om regionen inför ett digitalt högkostnadsskydd skulle det innebära att cirka 600 personer, som betalar egenavgifter för hjälpmedel och som kommer upp till frikortsnivån, skulle få en minskad årlig kostnad med ungefär 200-400 kronor. För de cirka 100 personer som har CPAP, elrullstol och arm/benträna re skulle ett införande av högkostnadsskyddet innebära en minskad kostnad med cirka 900 kronor per år. Ett fåtal personer skulle få en minskad kostnad på mer än 900 kronor, främst på grund av dubbelförskrivningar av hjälpmedel.

Bedömningen är att det utifrån dessa beräkningar inte är ekonomiskt försvarbart att införa ett digitalt högkostnadsskydd.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut får oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas få ökande administrativa konsekvenser.

Johan Bratt
Tf. hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Johan Bratt, 2021-03-23